



Vlaanderen
is ondernemen

VLAIO-prioriteiten voor de volgende legislatuur

Onze Ambitie

We versterken de welvaart in Vlaanderen en het welbevinden van de Vlamingen door ondernemerschap, onderzoek, ontwikkeling, innovatie en investeringen in te zetten als drijvende kracht achter duurzame oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen en de ondersteuning van de productiviteit van onze economie.

A. Beleidstopics

Om deze ambitie te realiseren ontwikkelen we een beleid gericht op 4 grote assen:

- PRODUCTIVITEITSGROEI
- MAATSCHAPPELIJKE UITDAGINGEN
- ONDERNEMERSCHAP EN TALENT
- RUIMTE OM TE ONDERNEMEN

I. PRODUCTIVITEITSGROEI

De Vlaamse arbeidsproductiviteit is nog steeds erg hoog in vergelijking met de landen in de Europese Unie. Mede dankzij deze hoge productiviteit is Vlaanderen een welvarende regio. Om deze welvaart op peil te houden en een antwoord te bieden aan de toenemende kosten van de vergrijzing die in de toekomst op ons afkomen is het van belang de groei van de productiviteit te bevorderen. Deze groei bedroeg in de jaren 70 nog meer dan 4 procent. In het voorbije decennium bedroeg de gemiddelde productiviteitsgroei nog maar 0,5 procent. Om collectieve verarming te vermijden, moeten we deze negatieve trend doorbreken en de productiviteitsgroei opnieuw aanzwengelen.

We maken de volgende legislatuur dan ook een prioriteit van het **verhogen van productiviteit van onze economie**. De grote uitdaging is meer toegevoegde waarde te realiseren met minder input van arbeid, fossiele brandstoffen en natuurlijke grondstoffen. Daartoe zetten we in onder andere in op innovatie, valorisatie van kennis, samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen, startend ondernemerschap, een gezonde ondernemingsdynamiek, talent en geschikte ruimte om te ondernemen.

Innovatie is één van de belangrijkste *drivers* voor productiviteitsgroei. Niet alleen omdat innovatie kan leiden tot nieuwe producten en dienstverlening die de omzet van een bedrijf omhoog kunnen stuwen, maar ook omdat innovatie een bedrijf in staat kan stellen zijn operationele processen te stroomlijnen en de kosten verlagen. Daarom blijven we in de volgende legislatuur **onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten** van bedrijven ondersteunen. We beogen een jaarlijkse verhoging van het aantal ondernemingen – in het bijzonder van kleine en middelgrote ondernemingen - die dergelijke innovatieprojecten opzetten. We monitoren de impact van innovatie in ondernemingen die met steun van de Vlaamse overheid tot stand werd gebracht en lichten het volledige instrumentenpallet van VLAIO door vanuit de doelstelling dat dit tot een hogere productiviteit van ondernemingen moet leiden. We stimuleren ook innovatie in samenwerkingsverbanden, met andere bedrijven en met kennisinstellingen. De speerpuntclusters zijn hierbij belangrijke actoren in het samenbrengen van de partners en het afstemmen van innovatie ambities.

Vlaanderen investeert sterk in kennisontwikkeling aan universiteiten, hogescholen en strategische onderzoekscentra. Deze sterke kennisbasis kan echter alleen impact hebben wanneer er een vlotte **doorstroming van de kennis** is naar het maatschappelijk en economisch werkveld. We zullen dan ook een versnelling hoger schakelen in het toegankelijk maken van nieuwe innovatieve technologieën en kennis van universiteiten, hogescholen en strategische onderzoekscentra voor een brede groep kmo's. We richten ons in dit beleid op **valorisatie van kennis**. We kijken hiervoor naar proactieve acties om het kennisaanbod tot

implementatie te brengen door het verbinden van alle actoren uit het VLAIO netwerk - kennisaanbieders, kennisvertalers, kennisverspreiders en (innovatieve) ondernemingen - en zorgen ook voor een laagdrempelig aanbod voor kleine “niet-innovatieve” ondernemingen die vernieuwende technologieën in hun bedrijfsprocessen willen integreren.

Daarnaast kijken we ook naar het ondersteunen van bedrijven bij hun **vraagarticulatie**. Ook hier zijn de partners van het VLAIO-netwerk de geschikte actoren om de individuele en gemeenschappelijke noden van bedrijven (groot en klein) te vertalen naar onderzoek, ontwikkeling of kennistransfer.

We ondersteunen ondernemingen in Vlaanderen die inzetten op groei door hun **businessmodel te herdenken**, hun **producten- en dienstenaanbod** radicaal te veranderen en hun **bedrijfsorganisatie te transformeren**. De ondersteuning die we aan dergelijke bedrijven geven bestaat uit een combinatie van advies-, opleidings-, innovatie- en investeringssteun. We hebben daarbij oog voor hun potentieel tot internationalisering en de financiële hefboomen die de EU biedt.

We besteden bijzondere aandacht aan de **digitalisering van ondernemingen** in Vlaanderen. We richten ons daarbij niet alleen op het stimuleren en ondersteunen van onderzoek en ontwikkeling bij ondernemingen die zelf digitale producten, processen of diensten ontwikkelen, maar ook op ondersteuning van de grote groep ondernemingen die nog belangrijke stappen moeten zetten op het vlak van digitalisering.

Ook **grote investeringen** door (buitenlandse) bedrijven kunnen een belangrijke rol spelen bij het stimuleren van de economische groei en het verhogen van de productiviteit van een regio. We vragen een duidelijk kader voor de ondersteuning van dergelijke grote investeringsprojecten waarin keuzes gemaakt worden en indien nodig specifieke budgetten voorzien worden.

Concrete acties:

1. We blijven ons in de eerste plaats richten op de ondersteuning van een brede groep van kmo's in Vlaanderen met steun gericht op het stimuleren van O&O, kennisversterking, opleidingen en innovatieve (groene) investeringen.
2. Met het oog op een grotere impact op productiviteitsgroei bij gesteunde ondernemingen, lichten we het bestaande ondersteuningsaanbod van VLAIO door en passen we indien nodig de modaliteiten van het instrumentarium aan.
3. We blijven inzetten op samenwerking tussen ondernemingen, en ondernemingen met kennisinstellingen, steeds met de ambitie om competitiviteitsgroei te ondersteunen. Daartoe zetten we de werking van de speerpuntclusters verder en ontwikkelen een kader om nieuwe samenwerkingsverbanden tussen ondernemingen flexibel te kunnen inzetten voor innovatie en kennisdiffusie.
4. We zetten sterker in op kennisdiffusie en adoptie van vernieuwende technologieën bij een brede groep van ondernemingen. Daartoe zullen we de VLAIO netwerk partners mobiliseren en ontwikkelen we laagdrempelige maatregelen voor de implementatie van vernieuwende technologieën. We zullen ook het 'collectief' instrumentarium nog verder optimaliseren.
5. We besteden bijzondere aandacht aan de digitalisering van ondernemingen in Vlaanderen. We richten ons daarbij niet alleen op het stimuleren en ondersteunen van onderzoek en ontwikkeling bij ondernemingen die zelf digitale producten, processen of diensten ontwikkelen, maar ondersteunen via een aanpak voor de verhoging van de digitale maturiteit een grote groep ondernemingen die nog belangrijke stappen moeten zetten op het vlak van digitalisering.
6. We vragen een helder kader voor de ondersteuning van grote investeringsprojecten zodat we in samenspraak met FIT het beleid gericht op het aantrekken van investeringen hierop kunnen afstemmen. Daarbij vragen we duidelijke keuzes over welk type investeringen we nog willen aantrekken en hier vervolgens ook specifieke budgetten aan te koppelen.

II. MAATSCHAPPELIJKE UITDAGINGEN

Door bedrijfsgerichte innovatie en het stimuleren van investeringen dragen we bij aan duurzame oplossingen voor **maatschappelijke uitdagingen**.

Bijzondere aandacht gaat uit naar de **klimaatuitdaging**. De volgende legislatuur wordt een cruciale periode om werk te maken van de energietransitie van de Vlaamse economie. Niet alleen omwille van de opwarming van het klimaat en de impact op het milieu, maar ook om de competitiviteit van Vlaamse bedrijven op peil te houden. Deze competitiviteit komt onder andere onder druk te staan door hoge energieprijzen, heffingen op CO₂-uitstoot en wettelijke vereisten voor het gebruik van groene energie. Vanuit de noodzaak om onze autonomie op het vlak van grondstoffen te versterken, zetten we ook sterk in op **circulaire economie**.

We vertalen een aantal grote maatschappelijke uitdagingen zoals leefmilieu, klimaat, zorg,... naar programma's met een heldere doelstelling en ambitie. We werken samen met partnerorganisaties en organisaties uit andere beleidsdomeinen om deze doelstellingen te concretiseren en realiseren. Samen met hen werken we een traject uit dat ruimte biedt om te experimenteren met de **koppeling van begeleiding- en subsidie**, waarbij snel kan bijgestuurd worden als instrumenten onvoldoende bijdragen tot de doelstellingen. We zetten de programmawerking rond de **klimaatsprong** verder.

Duurzame transformatie vraagt ook een sterkere focus op samenwerking tussen een grote diversiteit aan organisaties. We ondersteunen initiatieven die de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en non-profit organisaties bevorderen.

Concrete acties:

1. Voor specifieke maatschappelijke uitdagingen en beleidsprioriteiten (klimaat en energie, circulaire economie, leefmilieu, digitalisering, zorg,...) zetten we afzonderlijke programma's op met heldere, concrete doelstellingen en ambities. Om deze doelstellingen te realiseren zetten we ons hele instrumentarium in: sensibiliseren, informeren, adviseren, begeleiden en steun verlenen. We werken hiervoor samen met andere beleidsdomeinen en organisaties uit ons partnernetwerk en voorzien hiervoor de nodige middelen..
2. We zetten sterk in op samenwerking tussen bedrijven, bedrijven en kennisinstellingen en ook tussen bedrijven, overheden, non-profitorganisaties,... We creëren ruimte voor proeftuinen en living labs waarin een grote diversiteit aan organisaties kunnen samenwerken aan een gezamenlijk project.
3. We bekijken maatschappelijke uitdagingen ook als een kans om onze economie te laten groeien. Vanuit economisch standpunt blijft het immers cruciaal dat bedrijven in Vlaanderen aan de aanbodzijde mee de technologische markt vragen blijven invullen. We blijven dan ook O&O-projecten van bedrijven ondersteunen die innovatieve oplossingen en technologieën ontwikkelen voor deze maatschappelijke uitdagingen.
4. We passen het instrumentarium aan zodat er voor bedrijven een duidelijke stimulans is om in te zetten op projecten die rechtstreeks inspelen op maatschappelijke uitdagingen en beleidsprioriteiten.
5. Om de transitie van energie-intensieve bedrijven naar klimaatneutraliteit te ondersteunen werken we een nieuw instrument uit dat erop gericht is bedrijven investeringszekerheid te bieden. Dit garantiemechanisme moet bedrijven aanzetten tot duurzame investeringen.
6. We blijven met ecologiesteun een instrument ter beschikking stellen om bedrijven te stimuleren te investeren in innovatieve technologieën.

III. Ondernemerschap en Talent

Talent is onze belangrijkste grondstof. Investeren in talentontwikkeling in Vlaanderen draagt bij aan een veerkrachtige economie, innovatie, werkgelegenheid en maatschappelijke vooruitgang. We bieden bedrijven de mogelijkheid verder te groeien door te zorgen voor voldoende gekwalificeerd personeel: we investeren in voldoende STEM-afgestudeerden, digitale geletterdheid, opleiding en bijscholing op de werkvloer met bijzondere aandacht voor re-skilling en up-skilling. Daarnaast investeren we ook in startend ondernemerschap, ondernemerscompetenties en een positieve beeldvorming van ondernemerschap.

Concrete acties:

1. We zorgen voor een duidelijk STEM-aanspreekpunt voor bedrijven, leggen de link tussen opleiding en bedrijfsleven en ondersteunen bedrijven die projecten willen opzetten rond STEM.
2. We versterken de werking van de SYNTRA met een bijkomende pijler gericht op het organiseren van opleidingen tot STEM-profielen.
3. We blijven met de kmo-portefeuille een instrument ter beschikking stellen dat gericht is op competentie-opbouw op vraag van de onderneming. We focussen de kmo-portefeuille op die doelgroepen waar de steun de grootste impact heeft.
4. We blijven inzetten op initiatieven die ondernemerscompetenties aanleren en een eerste ondernemingservaring aanbieden binnen en buiten het onderwijs.
5. We blijven inzetten op sensibilisering van een breed publiek voor ondernemerschap en brengen ondernemerschap op een positieve manier onder de aandacht.
6. We zorgen voor een doorstroming van nieuwe technologieën naar de aanbieders van opleidingen door in te zetten op samenwerking in het VLAIO netwerk.

IV. Ruimte om te ondernemen

Naast voldoende talent voor ondernemerschap en geschikte profielen voor (groeierende) bedrijven is ook geschikte ruimte om te ondernemen en infrastructuur cruciaal voor de toekomst van de Vlaamse economie. We gaan ervan uit dat er in de toekomst niet meer ruimte beschikbaar zal komen voor bedrijven. Uitgangspunten voor het beleid op het vlak van ruimtelijke economie zijn dan ook efficiënter ruimtegebruik en een beleid gericht op “het juiste bedrijf op de juiste plaats”.

Concrete acties:

1. In partnerschap met lokale besturen werken we aan een bovenlokale visie op de invulling van clusters van bedrijventerreinen. In deze bovenlokale visie wordt in kaart gebracht welke activiteiten men waar nog wil, wat er kan gebeuren met de vrijkomende ruimte enz. Het bovenlokaal uitgiftebeleid vormt de kapstok voor concrete invulling van bedrijventerreinen en een actiever beheer van deze terreinen. We voorzien de nodige instrumenten en ondersteuning voor dit actief beheer, waaronder een aanpassing van het decreet Ruimtelijke Economie.
2. Uitgangspunt voor het ruimtelijk economisch beleid is dat elk bedrijventerrein actief beheerd dient te worden. De niet-beheerde bedrijventerreinen met mogelijkheden tot ruimtewinst worden gescreend naar mogelijke acties. Slecht gelegen terreinen kunnen herbestemd worden en gecompenseerd worden met nieuwe terreinen. Hiervoor moet een geschikt grondbeleidsinstrument voorhanden komen. Bij onbeheerde bedrijventerreinen met groot economisch potentieel – de zogenaamde toplocaties – zal VLAIO een effectief beheer bevorderen.
3. In samenwerking met lokale besturen zorgen we voor een digitale inventaris van verwaarloosde en leegstaande bedrijfspanden die toelaat beleidsbeslissingen m.b.t. ruimtelijke invulling te ondersteunen. Daarnaast moet de informatieverstrekking over geschikte locaties voor de diverse economische activiteiten verbeteren. De integratie van bestaande tools en platformen moet

bedrijven helpen in hun zoektocht naar geschikte ruimte en moet de informatie over het (potentiële) aanbod transparant maken.

4. We onderzoeken nieuwe modellen voor bedrijfshuisvesting die de beperkte beschikbare ruimte efficiënter benutten. De subsidieregeling houdt rekening met dergelijke nieuwe modellen.
5. De brownfieldconvenanten worden verder ingezet om de doelstelling van het nieuwe omgevingsbeleid mee vorm te geven, door een kwaliteitsvolle herontwikkeling van brownfields tot veerkrachtige en toekomstbestendige omgevingen te faciliteren. We verkennen de mogelijkheid van een nog meer geïntegreerde en interdepartementale aanpak en taakverdeling, met aandacht voor financiële vereveningsmodellen bij herbestemmingen.
6. Met het EFRO-programma zetten we verder in op investeringen in infrastructuur. Het grootste deel van de EFRO-middelen wordt ingezet op innovatie in ruime zin, waarbij zowel innovatiecapaciteit, verduurzaming, vaardigheden als digitalisering speerpunten zijn. VLAIO neemt ook in de toekomst de regisseursrol op van het Cohesiebeleid van de Vlaamse regering.
7. In samenspraak met FIT stemmen we het beleid gericht op het aantrekken van buitenlandse investeringen af op de beschikbare ruimte in Vlaanderen.

B. De werking van VLAIO

We voeren een beleid dat de **ondernemer centraal** stelt en zetten daarvoor in op een **versterkte samenwerking** met een heldere rolverdeling tussen de verschillende agentschappen en departementen van de Vlaamse overheid. Samen stellen we alles in het werk om de dienstverlening naar de ondernemer zo effectief en efficiënt mogelijk te organiseren. We vullen deze dienstverlening in volgens het “*no wrong door*” principe.

We streven ernaar drempels weg te werken voor de ondernemer door deze te informeren, te adviseren en te ondersteunen. Daartoe bieden we als Vlaamse overheid onder meer **één e-loket** voor ondernemers aan waar alle transactionele applicaties gericht op ondernemers centraal aangeboden worden en waaraan alle agentschappen meewerken.

We zetten sterk in op een **digitaal aanbod en datagedreven werking** van het agentschap. Om op dit vlak verdere stappen te kunnen zetten, vragen we aan de Vlaamse regering initiatieven te nemen die de data-uitwisseling tussen verschillende Vlaamse overheidsdiensten, en ook met Federale overheidsdiensten, te vereenvoudigen. Uiteraard met oog voor de privacywetgeving.

We stimuleren andere overheden om in te zetten op innovatie en digitalisering van de dienstverlening. Met programma's als **City of Things** en het **Programma Innovatieve overheidsopdrachten** zetten we steden, gemeenten en andere beleidsdomeinen aan tot het opzetten van innovatieve projecten.

We nemen initiatieven die **de bevolking van Vlaanderen** kennis laten maken met en inzicht geven in de verschillende facetten van ondernemerschap, technologieën van de toekomst en demonstren hoe deze technologieën ingezet kunnen worden in ons werk en ons dagelijks leven.

Concrete acties

1. We nemen de klantgerichte benadering waarin de ondernemer centraal staat verder op als leidend principe binnen de werking van VLAIO .
2. Met het VLAIO-netwerk zorgen we voor een efficiënte ondersteuning van bedrijven door het opzetten van een laagdrempelig netwerk van organisaties die samenwerking tussen bedrijven stimuleren en/of bedrijven adviseren, opleiden en begeleiden rond specifieke thema's (VLAIO-netwerk / clusterwerking)
3. We vereenvoudigen waar mogelijk de architectuur van het aanbod, de modaliteiten van de instrumenten en uniformiseren procedures en processen over de instrumenten heen.

4. We zorgen voor een laagdrempelige toegang tot de steun- en dienstverlening van VLAIO door informatie en advies op maat van het bedrijf en advies en begeleiding via de werking van vzw Team bedrijfstrajecten.
5. We zetten in op een verdere digitalisering en datagedreven werking van het agentschap en zetten data en digitale instrumenten in om het *only once* principe concreet in te vullen
6. Met maatregelen als *City of things* en innovatieve overheidsopdrachten stimuleren we andere beleidsdomeinen en bestuursniveaus om in te zetten op innovatie.

VLAIO-prioriteiten voor de volgende regeerperiode

1. We blijven ons in de eerste plaats richten op de **ondersteuning van een brede groep van kmo's** in Vlaanderen met steun en begeleiding gericht op het stimuleren van O&O, kennisversterking, opleidingen en innovatieve (groene) investeringen.
2. We zorgen voor een laagdrempelig en helder aanbod aan steunmaatregelen voor ondernemingen. VLAIO neemt op het vlak van subsidies aan ondernemingen gericht op innovatie en duurzame transformatie de rol van **unieke subsidieverstrekker** op voor de hele Vlaamse overheid. Dit zal de eenvoud van het aanbod voor bedrijven bevorderen en een correcte toepassing van de Europese staatssteunregels garanderen.
3. Met het oog op een grotere **impact op productiviteitsgroei** bij gesteunde ondernemingen, lichten we het bestaande ondersteuningsaanbod van VLAIO door en passen we indien nodig de modaliteiten van het instrumentarium aan.
4. We zetten sterker in op **kennisdifusie** en adoptie van vernieuwende technologieën bij een brede groep van ondernemingen.
5. We besteden bijzondere aandacht aan de **digitalisering van ondernemingen** in Vlaanderen. We richten ons daarbij niet alleen op het stimuleren en ondersteunen van onderzoek en ontwikkeling bij ondernemingen die zelf digitale producten, processen of diensten ontwikkelen, maar ook op ondersteuning van de grote groep ondernemingen die nog belangrijke stappen moeten zetten op het vlak van digitalisering.
6. Voor specifieke **maatschappelijke uitdagingen** en beleidsprioriteiten (klimaat en energie, leefmilieu, digitalisering, zorg,...) zetten we afzonderlijke programma's op met heldere, concrete doelstellingen en ambities. Om deze doelstellingen te realiseren zetten we ons hele instrumentarium in: sensibiliseren, informeren, adviseren, begeleiden en steun verlenen. We werken hiervoor samen met andere beleidsdomeinen en organisaties uit ons partnernetwerk.
7. We zetten verder in op **competentie- en talentontwikkeling** door aan de werking van de SYNTRA een specifieke STEM-focus toe te voegen, een STEM-aanspreekpunt voor bedrijven aan te bieden en met de bestaande opleidingssteunmaatregelen verder in te zetten op *up-skilling* en *re-skilling*.
8. Met een beleid gericht op het **stimuleren van ondernemerschap** en positieve beeldvorming rond ondernemerschap zorgen we voor voldoende startende ondernemingen. Dit is essentieel om een dynamische en innovatieve economie te bevorderen. We ondersteunen hiervoor onder andere initiatieven die gericht zijn op het aanbieden van een eerste ondernemende ervaring – zowel binnen als buiten het onderwijs – en initiatieven gericht op de begeleiding bij de opmaak van een eerste ondernemingsplan voor starters.
9. Op het vlak van ruimtelijke economie voorzien we instrumenten en ondersteuning voor een **actief beheer van bedrijventerreinen** vanuit een gevalideerde bovenlokale visie. Bij onbeheerde bedrijventerreinen met groot economisch potentieel kan VLAIO zelf de rol van beheerder opnemen.
10. Met de front-office werking van VLAIO en de partners van het VLAIO-netwerk blijven we investeren in een **klantgerichte en laagdrempelige aanpak** die de ondernemer centraal stelt. We zetten in op een verdere digitalisering en datagedreven werking van het agentschap.

VLAIO
Koning Albert II-laan 35 bus 12
1030 Brussel
www.vlaio.be